

عنوان مقاله:

گونه شناسی فنی و هنری چلنگری های تهران عصر قاجار و پهلوی اول

محل انتشار:

دوفصلنامه هنرهای صناعی ایران، دوره 6، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

علیرضا شیخی - دانشیار گروه صنایع دستی، دانشگاه هنر، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

امیرحسین عباسی شوکت آباد - دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه صنایع دستی، دانشگاه هنر، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

چلنگری در و پنجره در گذشته از اهمیت بالایی برخوردار بوده و در بناها به جلوه ای فرهنگی مبدل شده است. ابنیه تهران در دوره های قاجار و پهلوی، دارای چلنگری با طرح های متنوع هستند که نشان از هنر دست آهنگران تهرانی دارد. می توان دوره قاجار را آغاز جایگزینی فلز به جای چوب در ساخت نرده پنجره ها دانست که به «گل نرده» شهرت یافته اند. هدف مقاله حاضر، بررسی شیوه طراحی، ساخت و تکنیک های به کار رفته در چلنگری های تهران (نرده پنجره، در و بالکن) است. روش پژوهش به صورت توصیفی تحلیلی و گردآوری اطلاعات آن میدانی و کتابخانه ای است. یافته ها نشان می دهند شیوه طراحی با فرم پایه S با نسبت ۲ واحد برای عرض و ۶ واحد طول در زیرنقشی با ۱۲ مربع مساوی، شکل گرفته و در ترسیم حلزونی ها با تعداد ۴ مربع به ابعاد ۲ واحد و به ۶ قسمت تقسیم شده است. تکنیک های به کار رفته به چهار دسته شامل فرم های مستطیلی، مستطیل دارای هلالی، مستطیل کتیبه دار دارای هلالی و مستطیل مربع تقسیم شده و در سه گروه قابل بررسی هستند. نقش مایه ها نیز تابع نقوش سنتی به دو دسته کلی تک نقش مایه و دو یا چند نقش مایه قابل تقسیم است. طرح و نقش ها پیرو گره های ایرانی در آجر و چوب و به ویژه کاشی کاری بوده و ریشه هویتی دارند. طراحی، نقش، فرم و تکنیک از ابعاد و شکل پنجره، در و حفاظ بالکن تبعیت کرده و با توجه به تجارب به دست آمده توسط استادکاران روندی تکاملی داشته است.

کلمات کلیدی:

چلنگری، تهران، قاجار، پهلوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1818286>

